

IZVJEŠTAJ O RADNOJ POSJETI MINISTRA ODBRANE DRAGANA KRAPOVIĆA SJEDINJENIM AMERIČKIM DRŽAVAMA, 4 - 12. SEPTEMBAR 2025. GODINE

Delegacija Ministarstva odbrane Crne Gore, predvođena ministrom odbrane Draganom Krapovićem, boravila je u radnoj posjeti Sjedinjenim Američkim Državama, u periodu od 4. do 12. septembra 2025. godine. Povod posjete su bile odbrambene bilateralne konsultacije u Vašingtonu, imajući u vidu da su posljednje bilateralne konsultacije sa SAD održane 2019. godine. Delegacija je tokom boravka u SAD posjetila sjedište Ujedinjenih nacija u Njujorku i NATO Savezničku komandu za transformaciju u Norfolku.

Pored ministra Krapovića, delegaciju su činili: brigadni general Miodrag Vuksanović, načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore; mr Radmila Perović, v.d. generalne direktorice Direktorata za politiku odbrane; potpukovnik mr Radovan Kostić, v.d. generalnog direktora Direktorata za logistiku; potpukovnik Želimir Pojužina, šef Kabineta ministra odbrane i Ana Radusinović, načelnica Direkcije za međunarodnu saradnju.

Tokom posjete SAD, delegaciji su se pridružili ambasador Crne Gore u SAD, dr Jovan Mirković; izaslanik odbrane Crne Gore u SAD, pukovnik Željko Radulović i pomoćnica izaslanika odbrane Crne Gore u SAD, poručnica Nevena Nikolić. Tokom sastanaka u sjedištu UN u Njujorku, delegaciji se pridružila ambasadorica Crne Gore pri UN, Dragana Radulović. Dodatno, prilikom posjete NATO Savezničkoj komandi za transformaciju u Norfolku, delegaciji se pridružio nacionalni predstavnik za vezu u NATO Savezničkoj komandi za transformaciju, pukovnik Nedžad Rujović.

Prilikom posjete UN u Njujorku ministar Krapović se sastao sa podsekretarkom UN za politička i pitanja izgradnje mira, Rozmari Dikarlo. On je na sastanku sa Dikarlo istakao značaj proaktivne uloge Ujedinjenih nacija u prevenciji konflikata, medijacije i održavanja mira. Upoznao je sagovornicu sa prioritetima Vlade Crne Gore, kao i sa prioritetima crnogorskog odbrambenog sektora. Dikarlo je pohvalila progres Crne Gore na evropskom putu i istakla očekivanje da će Crna Gora biti prva naredna članica Evropske unije. Podsjetivši na turbulentnu prošlost regiona Zapadnog Balkana, istakla je da su evropske integracije jedini garant mira i stabilnosti u ovom dijelu Evrope. Sagovornici su razmijenili mišljenja o globalnoj bezbjednosnoj situaciji, sa posebnim osvrtom na uticaj rata u Ukrajini na stabilnost Zapadnog Balkana.

Dodatno, Krapović je upoznao sagovornicu sa aktivnom ulogom koju Crna Gora ima u pružanju doprinosa operacijama podrške miru pod mandatom Ujedinjenih nacija, a u skladu sa svojim kapacitetima, podsjećajući na doprinos Vojske Crne Gore misijama u Liberiji (UNMIL) i Zapadnoj Sahari (MINURSO), pri čemu je informisao i o spremnosti za aktivan doprinos misiji na Kipru (UNCIFYP), kao i o izazovu za pronalaženje partnera za logističku podršku tokom ove misije. Napomenuo je da Crna Gora aktivnim doprinosom UN misijama potvrđuje svoju posvećenost osnovnim

principima izgradnje i održavanja mira - zaštiti civila i poštovanju ljudskih prava. Dodatno, osvrćući se na primjenu Rezolucije Savjeta bezbjednosti UN 1325 „Žene, mi i bezbjednost“, Krapović je ukazao da Crna Gora posvećeno radi na podizanju svijesti o značaju rodne ravnopravnosti u odbrambenom sektoru, te na povećanju broja žena profesionalnih vojnih lica i njihovom osnaživanju u pogledu karijernog napredovanja i učešća u misijama.

Ministar je susret sa Dikarlo iskoristio da ponovi poziv predstavnicima UN za učešće na Regionalnoj konferenciji posvećenoj implementaciji Rezolucije 1325, čiji će Crna Gora biti domaćin 24. septembra o.g. Dikarlo je istakla da će razmotriti mogućnosti učešća predstavnika UN, napominjući da se u isto vrijeme održava 80. zasijedanje Generalne skupštine UN u Njujorku.

Krapović se u Njujorku sastao i sa ambasadorima i predstavnicima NATO članica. Sastanku, koji je upriličen u Ambasadi Kanade pri UN, prisustvovali su predstavnici 30 NATO država, dok su u VTC formatu učestvovali predstavnici NATO iz Brisela.

Tom prilikom razgovarano je o posvećenosti ispunjavanju obaveza sa NATO agende. Ministar je govorio i o značaju Zapadnog Balkana za ukupnu evroatlantsku bezbjednost, te o regionalnim izazovima, čije rješenje leži u evropskoj integraciji cijelog regiona. U ovom dijelu, sagovornici su se saglasili i o značajnoj ulozi KFOR i EUFOR u očuvanju regionalne stabilnosti. Krapović se takođe osvrnuo na dinamično i kompleksno bezbjednosno okruženje u Evropi, te na aktuelna dešavanja na Bliskom Istoku, ali i na preusmjeravanje fokusa američke politike ka Kini i Indo-Pacifiku. Dodatno, on je istakao važnost odluka ovogodišnjeg NATO Samita u Hagu, posebno u pogledu povećanja izdvajanja za odbranu, naglasivši da će Crna Gora nastaviti odgovorno sa saveznicima da dijeli kolektivni teret i aktivno doprinosi globalnom miru i stabilnosti.

U otvorenom razgovoru sa ministrom Krapovićem sagovornici su istakli da je NATO, od devedesetih godina prošlog vijeka, posvećen regionu Zapadnog Balkana, te konstatovali da je posljednji Samit pokazao da je Zapadni Balkan i dalje strateški važan i da će NATO nastaviti da mu poklanja potrebnu pažnju, bez obzira na sve geostrateške promjene. Dodatno, sagovornici su ukazali na nužnost investiranja u odbranu, te važnost nastavka evropske podrške Ukrajini. Kao još jedna od važnih tema, izdvojilo se jačanje otpornosti na hibridne prijetnje, gdje je Krapović upoznao prisutne sa aktivnostima koje Crna Gora preduzima na ovom polju.

Nakon sastanaka u Njujorku, ministar Krapović je u Vašingtonu održao odbrambene bilateralne konsultacije, prve od 2019. godine. Tom prilikom ministar se sastao sa podsekretarom za odbrambenu politiku američkog Ministarstva rata, Elbridžem Kolbijem. Krapović je izrazio zadovoljstvo dosadašnjom bilateralnom saradnjom i istakao da su SAD strateški saveznik, sa kojim Crna Gora ima najintenzivniju i najsveobuhvatniju saradnju u domenu odbrane. U fokusu razgovora bile su odluke sa NATO samita u Hagu, kao i aktuelna bezbjednosna situacija u Evropi. Krapović je pozdravio američke napore usmjerene ka povratku mira na evropsko tlo i naglasio da će Crna Gora nastaviti da pruža podršku Ukrajini u borbi za odbranu njenog

teritorijalnog integriteta i suvereniteta. Istakao je da je Crna Gora, obavezujući se da će do 2035. godine postepeno povećati izdvajanja za odbranu na 5% BDP, pokazala svoju posvećenost doprinosu kolektivnom sistemu bezbjednosti. Dodatno, ministar je upoznao sagovornika sa prioritetima rada Vlade Crne Gore, naglašavajući da je uz kredibilno članstvo u Alijansi, pristupanje EU jedan od najznačajnijih spoljnopoličkih ciljeva Vlade. On je kazao da je uvjeren da će članstvo u Uniji imati pozitivan uticaj na stabilnost cjelokupnog Zapadnog Balkana. Osvrćući se na aktuelnu situaciju u regionu, istakao je da je od krucijalne važnosti da međunarodna zajednica pošalje jasnu poruku da ostaje fokusirana na regionalnu bezbjednosnu situaciju.

Kolbi je iskazao stav da je Samit u Hagu bio istorijski i da Evropa mora preuzeti vodeću ulogu kada je odvratanje i odbrana evropskog tla u pitanju. On je naglasio da američka strana ostaje otvorena za pronalaženje najboljih modela saradnje sa evropskim saveznicima. U vezi sa tim, pohvalio je napore koje Crna Gora ulaže u aktivan doprinos sistemu kolektivne bezbjednosti, kao i progres koji ostvaruje u integracionim procesima. Krapović i Kolbi su se usaglasili da su aktuelna geopolitička dešavanja, uključujući rusku agresiju na Ukrajinu, kao i dešavanja na Bliskom Istoku, jasno ukazala na nužnost sinhronizovanog djelovanja NATO članica.

Bilateralne odbrambene konsultacije nastavljene su razmatranjem svih polja odbrambene saradnje između Crne Gore i SAD, sa posebnim fokusom na obrazovanje kadeta; usavršavanje profesionalnih vojnih lica, civilnih lica na službi u Vojsci i državnih službenika na prestižnim američkim obrazovnim institucijama; zajedničkom učešću na vježbama; modernizaciji kapaciteta Vojske Crne Gore kroz brojne američke programe i fondove; saradnji u oblasti sajbera; i privlačenju i zadržavanju kadra.

Tokom konsultacija je pohvaljen crnogorski doprinos Alijansi i pozdravljen napredak u odbrambenim odnosima između Crne Gore i SAD. Dodatno, iskazano je međusobno razumijevanje stavova o strateškom okruženju, uključujući strategiju administracije američkog predsjednika Trampa „Amerika na prvom mjestu“, koja se preusmjerava na američku domovinu i Indo-Pacifik, pri čemu Evropa preuzima primarnu odgovornost za konvencionalnu odbranu evropskog kontinenta.

U svijetlu odluka sa nedavno održanog NATO Samita u Hagu, povećanje izdvajanja za odbranu prepoznato je kao imperativ, a SAD su pokazale spremnost da zajedno sa Crnom Gorom rade na identifikovanju oblasti kroz koje će unaprijediti svoj nacionalni doprinos savezničkoj sigurnosti.

U domenu američko-crnogorske odbrambene saradnje, posebno je istaknut uspjeh iste u okviru Programa državnog partnerstva (SPP) i to između Nacionalne garde Mejna i Vojske Crne Gore. Naglašen je i značaj jačanja regionalne saradnje, koju SAD promovišu kroz Američko-jadransku povelju (A5). Konstatovano je da se predmetna inicijativa pokazala kao važan forum za jačanje povjerenja i zajedničkog doprinosa kolektivnom miru.

Dodatno, ministar Krapović je u Vašingtonu održao bilateralni sastanak sa specijalnim izaslanikom predsjednika Sjedinjenih Američkih Država za specijalne misije, Ričardom Grenelom. Sagovornici su razmijenili mišljenja o aktuelnim bezbjednosnim

izazovima sa kojima se Evropa i svijet suočavaju, sa fokusom na region Zapadnog Balkana, kao i o nužnosti jačanja dobrosusjedskih odnosa. Tom prilikom, Krapović je upoznao Grenela sa činjenicom da je podsticanje dobrosusjedskih odnosa visoko na agendi Vlade Crne Gore, ali i istakao da Crna Gora izuzetno cijeni napore američke administracije u ovom procesu.

Tokom radne posjete SAD, ministar Krapović posjetio je i Savezničku komandu za transformaciju (ACT) i sastao se sa vrhovnim komandantom Savezničke komande za transformaciju, admiralom Pjerom Vandijeom.

Tom prilikom, Krapović je istakao potpunu posvećenost Crne Gore implementaciji NATO planova i politika, te implementaciji odluka donesenih na NATO Samitu u Hagu, koje su usmjerene ka jačanju odbrambenih kapaciteta Alijanse. U razgovoru sa admiralom, ministar je naglasio da Crna Gora, iako ima limitirane odbrambene resurse, sposobnosti i kapacitete, konkretnim rezultatima potvrđuje epitet kredibilne NATO članice, što ujedno predstavlja jedan od ključnih spoljnopolitičkih ciljeva Vlade Crne Gore. U tom kontekstu, kazao je da Crna Gora doprinosi ojačanom položaju odvrćanja i odbrane Alijanse, kroz kontinuirano upućivanje pripadnika Vojske Crne Gore u borbene grupe u Letoniji i Bugarskoj, uz participiranje u NATO komandnoj strukturi i NATO strukturi snaga. On je naglasio i značajnu ulogu koju ACT ima u procesu transformacije i jačanja vojnih instrumenata moći Alijanse, u kontekstu aktuelnih bezbjednosnih izazova sa kojima se Alijansa suočava.

Admiral Vandije je pozdravio doprinos Crne Gore NATO agendi, posebno kroz učešće u NATO misijama, operacijama i aktivnostima. On je kazao da je bezbjednost na Balkanu ključna za bezbjednost u Evropi, te da je doprinos Crne Gore Alijansi od vitalnog značaja za bezbjednost regiona. Kazao je da je vizija i uloga ACT da strateški predviđa i oblikuje budući vojni kontekst i omogući transparentnu transformaciju vojnog elementa nacionalne moći. Vandije je naglasio da, u tom smislu, saveznici moraju da djeluju odlučno i ujedinjeno.

Na kraju sastanka sagovornici su se saglasili da prijetnje i izazovi sa kojima se danas suočava Alijansa, upućuju na važnost intenziviranja transatlantskog jedinstva i kohezije. Admiral Vandije izrazio je uvjerenje da će Crna Gora nastaviti da modernizuje nacionalne kapacitete i kontinuirano povećava stepen interoperabilnosti svojih snaga.

Tokom posjete Savezničkoj komandi za transformaciju održan je i brifing, koji su vodili zamjenik komandanta ACT, general Kologranede i načelnik Štaba, viceadmiral Askit. Ministar i delegacija su tom prilikom upoznati sa organizacijom, strukturom i ulogom ACT i prioritetima u djelovanju ove strateške Savezničke komande.

Dodatno, ministar Krapović je tokom radne posjete SAD-u posjetio i kompaniju „ByLight“ u Norfolku, Savezna država Virdžinija, gdje je pored upoznavanja sa portfoliom kompanije, delegacija imala priliku da vidi dio proizvodnih kapaciteta.